

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
DVANAESTA POSEBNA SEDNICA
2. oktobar 2017. godine

(Sednica je počela u 15.20 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo, poštovani narodni poslanici, poštovani predsedniče Republike Srbije, poštovana predsednice Vlade Republike Srbije, poštovani članovi Vlade Republike Srbije, Vaše ekscelencije, otvaram Dvanaestu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Kao što vam je poznato, ovu posebnu sednicu sazvala sam da bi se Narodnoj skupštini obratila Njegova ekscelencija, gospodin Prokopis Pavlopulos, predsednik Republike Grčke.

Čast mi je da, u ime Narodne skupštine i u svoje ime, pozdravim Njegovu ekscelenciju, gospodina Prokopisa Pavlopulosa, predsednika Republike Grčke.

Pored njega, pozdravljam i ostale uvažene članove grčke delegacije koji prisustvuju današnjoj sednici. Čast mi je da pozdravim predsednika Republike Srbije, gospodina Aleksandra Vučića; ujedno pozdravljam i predstavnike diplomatskog kora u Republici Srbiji.

(Aplauz.)

Dame i gospodo, sada molim Njegovu ekscelenciju, gospodina Prokopisa Pavlopulosa, predsednika Republike Grčke, da nam se obrati.

PROKOPIS PAVLOPULOS: Gospođo predsednice, gospodine predsedniče Republike Srbije, dame i gospodo poslanici, hvala vam najsrdačnije za zaista veliku čast koju osećam i sa kojom se prema meni ponašate dajući mi šansu da vam se obratim.

Pre svega želim da istaknem da se zaista osećam dirnuto jer je prošlo ukupno 20 godina, i to pre nego što sam postao predsednik Republike Grčke, kada sam ušao u Grčki parlament kao poslanik, zatim kao ministar, i imao sam

veliku čast da me Grčki parlament izabere, jer je takav sistem u našoj zemlji, za predsednika Grčke i to glasanje za mene predstavlja veliku odgovornost.

Osećam veliku nostalgiju kada se setim svog mandata u klupama Grčkog parlamenta. Sala Grčkog parlamenta, neki od vas su je i posetili, podseća me na ovu vašu salu i ja se osećam veoma blizak vama. Zato ću vam govoriti iz svog srca, a ne sa formalnostima koje su uobičajene za posebne ceremonije kao što je ova današnja.

Govoriću vam, takođe, uz adekvatno poštovanje, onom telu srpske države koje ima najveći pravni demokratski legitimitet. Obraćaću vam se onako kako priliči predstavnicima srpskog naroda, tog velikog naroda koji u ovom trenutku vodi svoju borbu kako bi zaštitio svoj interes, svoju istoriju, svoju perspektivu ali istovremeno i svoju mogućnost za priključenje velikoj evropskoj porodici.

Naša dva naroda, Grčka i Srbija, Srbija i Grčka, imaju dugogodišnje prijateljstvo. Godine 2017. slavimo 150 godina od trenutka kada je potpisan prvi sporazum o prijateljstvu i saradnji između Grčke i Srbije. Da li i drugi narodi imaju takvu privilegiju kao naša dva naroda? I mnogo više od toga, ova saradnja je značajna u današnje osetljivo vreme za Evropu i svet, a posebno za naše susedstvo, naš region, kada je naš zajednički put i zajednička saradnja zasnovana na borbi za dva velika ideala – slobodu i nezavisnost naših naroda. Tako su počeli da se razvijaju naši odnosi i tako je Grčka stala uz Srbiju kad je bilo potrebno.

Samo vas podsećam na iskaz Elefteriosa Venizelosa u veoma teškim godinama za Srbiju i veoma sam dirnut kada razmišljam da Srbija ceni Elefteriosa Venizelosa i poštuje ga, jednog od najvećih Grka, zato što Srbija zna da premašuje granice svoje države, zna da zaštititi pravni legitimitet i zakone.

Tako se i sada krećemo. Imamo taj zajednički put ovde u našem regionu, na Balkanskom poluostrvu, koji je težak, i taj značaj premašuje umnogome sudbinu naših naroda, premašuje umnogome zato što je od velikog značaja Balkansko poluostrvo za celu Evropu. Mi svi to znamo i moramo biti svesni misije koju imamo, zato što se to nalazi iznad nas samih kao naroda. Zato saradujemo danas i, imajući u vidu velike vrednosti i velike ciljeve, saradujemo u cilju bezbednosti, stabilnosti, međunarodnog legitimiteta, posebno u našem regionu, i to su osnovi na kojima se zasniva naša saradnja.

Naš region treba da bude područje stabilnosti, područje bezbednosti, ali i područje poštovanja međunarodnog legitimiteta. Zato su naši odnosi izuzetni i postaju sve bolji, i to vi vidite, a to je potvrdio i nedavni sastanak u Solunu, prvi sastanak Visokog saveta za saradnju, održan 13. jula ove godine u Solunu, koji potvrđuje saradnju na najvišem nivou. Gospodin predsednik je danas izjavio da će se drugi savet za saradnju održati početkom naredne godine ovde u Beogradu.

Na tom sastanku je potpisano šest sporazuma, koji nisu samo ekonomski ugovori. Oni premašuju ekonomski značaj, jer ako ih posmatrate u dubini, oni pokazuju put naših naroda, koji žele da dele svoju sudbinu ne samo na privrednim osnovama već i mimo privrednih i ekonomskih pitanja. Zbog toga je to veoma značajno za nas Grke.

Želim da znate da isto želimo da se dogodi i sa ostalim narodima na Balkanskom poluostrvu. Mi želimo istu saradnju sa nama, mi za njom žudimo kao što sam siguran da i vi želite u Srbiji da imate takvu saradnju sa susedima.

Mi želimo da gradimo naše odnose na stabilnim osnovama, na kojima smo prethodno radili – saradnje, stabilnosti, bezbednosti i međunarodnog legitimiteta. Ali da bi se to dogodilo, potrebno je da svi budemo odlučni i da poštujemo posebno pravni i međunarodni pravni legitimitet i međunarodne zakone i da ne smatramo da se međunarodno pravo primenjuje samo kada je to naš interes a da možemo da ga kršimo kada nam to nije u interesu.

Treba da imamo u vidu da se međunarodno pravo primenjuje u celosti. Kada se primenjuje zavisno od slučaja i prema potrebi, međunarodno pravo gubi svoj smisao.

Zato svim balkanskim narodima govorimo – mi smo tu, želimo da saradjujemo, ali prijateljstvo i saradnja grade se samo na osnovu potpunog poštovanja međunarodnog prava, koje ne možemo birati prema potrebi. Ja to kažem imajući pred sobom i one stvari koje treba da se dese, a vezano za odnose između Beograda i Prištine.

Osnov na kom može i treba da se zasniva saradnja, a ne odnosi se samo na Srbiju već se odnosi na sve balkanske države, jesu odluke, odnosno Rezolucija Saveta bezbednosti, a posebno Rezolucija 1244 iz 1999. godine, takođe Sporazum iz Brisela iz 2013. godine. Osim toga, to zahteva poštovanje čitave međunarodne zajednice. Srbija je zemlja kandidat za članstvo u EU, dakle potrebno je da poštujemo evropske tekovine.

Šta znači poštovati evropske tekovine i međunarodno pravo? To mi znamo danas, i to znamo bolje danas nego što smo znali juče, nakon onoga što se dogodilo u Španiji, odnosno u Kataloniji, baš tamo gde svi treba da budemo na visini zadatka, pre svega na visini svojih odgovornosti. Treba da pružimo podršku evropskoj tvorevini i da znamo da u Evropi postoje pravila i da narodi odlučuju o svojoj sudbini na osnovu pravila i ne može nikada niko da poklekne pred pritiscima i da prekrši zakone.

Ako to ne shvatimo, imajući u vidu sve ono što se dogodilo juče u Kataloniji, što se dešava i drugim narodima, kao što se dešava ovde sa Srbijom, i ukoliko tražimo od naroda da prekrše principe i vrednosti evropskog prava zarad viših ciljeva, tada ne štitimo Evropu, a svakako ne štitimo i ne poštujemo

međunarodno pravo. Tome nas uči jučerašnje gorko iskustvo, koje treba da predstavlja osnov za razmišljanje svih nas.

Zato sam vam rekao, podrška Grčke i pozicija Grčke u vezi sa Kosovom nije zato što mi Grci želimo da se pokažemo pred vama kao dobri, mi smo doneli odluku i ta odluka se ne može promeniti jer ona potvrđuje naše prijateljstvo, a naše prijateljstvo je sigurno, a mi Grci smo doneli odluku da vas podržimo zato što na taj način poštujemo međunarodno pravo i podržavamo evropske tekovine. Evropa treba da ide napred. Kada je u pitanju njeno jedinstvo, treba da podržimo njen put ka jedinstvu, treba da izbegnemo svaku odluku koja će dovesti u opasnost Evropu, pre svega kršenje osnovnih ljudskih prava na kojima se zasniva evropska građevina, tvorevina.

Mi Grci, odnosno Grčka podržava vaš evropski put i proces pridruživanja EU. A zašto to činimo? Zato što Srbija ispunjava uslove u tom smeru, koje ne ispunjavaju druge države, i to je poznato. Kada i druge države budu spremne za to, mi ćemo istu stvar učiniti. Takvi smo mi Grci. Vi ste počeli i idete u pravom smeru i dostojanstveno koračate na tom putu, a to je veoma važno na putu priključenja EU.

Osim toga, nemojte zaboraviti da je baš Grčka bila ta koja je imala čast da započne proces priključenja Srbije EU 2014. godine. Dakle tada je Grčka predsedavala EU. Vaš put je nesmetan i već je vidljiva vremenska tačka kada će se završiti vaše priključenje, a to se vidi iz činjenice da je već otvoreno deset poglavlja, od toga tri veoma važna. To potvrđuje da se vi nalazite na pravom putu, a mi smo ovde ne samo da vas posmatramo i pratimo na tom putu, već kada je to potrebno – mi posedujemo ogromno iskustvo – stojimo uz vas i spremni smo da vam pomognemo; mi već smatramo da ste u Evropi.

Na sreću za grčki narod, koji je pretrpeo tolike žrtve, Evropa sad zna da Grčka ne može da postoji izvan EU. Takođe, ni EU ne želi da postoji bez Grčke, zato što je Grčka kolevka evropske kulture i civilizacije. Iako je mala država i ima mali broj stanovnika, ima svoju viziju vezano za Evropu.

Upravo zato podržavamo vaš put i mi smo uz vas kad god smo vam potrebni, sa iskustvom koje posedujemo, koje je i slatko i gorko, zavisno od slučaja. Zato kažem, ukoliko vam je to iskustvo potrebno, bićemo uz vas, kao što ćemo učiniti za svaki drugi narod koji želi da se priključi velikoj evropskoj porodici. Kažemo svim narodima Balkanskog poluostrva da mi želimo da i vaša država bude priključena EU ali želimo da imamo zajedničku viziju sa vama. Zato što mi Grci nemamo samo prošlost u Evropi, već pripadamo Evropi, mi se u njoj borimo u meri koja nam pripada i borimo se za evropsku viziju.

Dame i gospodo, imamo toliku odgovornost prema čovečanstvu i uloga koju ima Evropa premašuje pitanje nacije. Evropa je stvorena da zaštiti principe mira, demokratije, prava i socijalnog jedinstva, što nijedna druga sila na svetu ne

može podržati na isti način na kakav to čini Evropa, upravo zbog svoje kulture i historije. To je njena sudbina i mi u takvoj Evropi učestvujemo i želimo da se u takvoj Evropi borimo kako bismo stigli do krajnjeg cilja. Taj krajnji cilj znači federativnu Evropu koja se zasniva na demokratskom principu, Evropu koja ima osnovne karakteristike reprezentativne demokratije. Ne mislimo na ujedinjenu Evropu bez federalnih karakteristika i osnovnih principa reprezentativne demokratije.

Mi želimo Evropu koja se zasniva na principima solidarnosti. Zapamtite, setite se, vi ste sada u procesu priključenja, 1950. godine, Šuman, koji je stvorio, koji je utemeljivač EU i taj sporazum je osnov svih evropskih i drugih..., dakle on govori o solidarnosti. U krajnjoj fazi Evropa će biti federativna zajednica koja će podržavati solidarnost, pravosuđe, demokratiju i nemojmo pokušavati da srušimo taj stub evropskog pravosuđa. Taj stub je osnov ne samo te građevine, već i kulture, civilizacije Evrope.

Socijalni sistem koji je otkriven u Evropi, stvoren u njoj nakon gorkog iskustva iz Prvog svetskog rata, a podsećam vas da je upravo Nemačka prva zemlja koja je u svoj ustav ubacila odredbu vezanu za socijalnu jednakost stanovništva. Danas je Nemačka osnov same EU. Zato nemojmo potcenjivati taj stub, zato što ćemo na taj način dovesti u opasnost narode Evrope, zbog pogrešne politike štednje koja će dovesti do problema.

Dakle, to je veliki problem naših naroda, naših država, i na to treba da obratimo veliku pažnju zato što smo videli rezultate na izborima u Nemačkoj. Nemačka o tome treba da razmisli zato što je u Nemačkoj zastupljen najveći procenat neonacizma. Nemačka je stvorila u stvari jednu nacističku tvorevinu koja u skupštini sada ima 13%. To čini da se obruši princip solidarnosti i princip socijalne jednakosti. Onda će građani početi da se pitaju kakva je vrednost u Evropi, šta znači demokratija, vodi nas samo propasti, uništenju, nesreći. Upravo zato mi treba da podržavamo Evropu sa poštovanjem zakona i mi smo dužni da to činimo, dužni smo i prema svojim narodima, gospodine predsedniče, i prema samoj EU.

Mi Grci takvu Evropu sanjamo. Mi želimo Evropu u kojoj postoji razvijena privreda, u kojoj postoji fiskalna konsolidacija, ali pre svega želimo Evropu koja će poštovati vrednosti i ideale na čitavoj planeti koji mogu da pokrenu čovečanstvo da izbegne tu noćnu moru koja nas je mnogo puta dovela do katastrofe, do uništenja. Setite se onoga što imamo kao zaveštanje iz Drugog svetskog rata, u tom sklopu možemo se obratiti svim zemljama EU. Mi treba da radimo zajednički, ali mesto u EU postoji samo za one koji su ispunili uslove, koji imaju viziju istu kao mi, a ne za one koji posmatraju EU kao vozilo u koje će da uskoče i iskoče prema svojoj potrebi, odnosno kao sredstvo za korišćenje prilika. To za Evropu nije prihvatljivo.

Mi smo spremni da im pomognemo, naravno ukoliko ispune te uslove, a Grčka to čini zato što i svoja nacionalna pitanja, to sam rekao i u zajedničkim našim izjavama, mi postavljamo u jasne evropske okvire. Već sam to izjavio, kiparsko pitanje nije bilateralno pitanje Grčke i Kipra, već mnogo veća stvar. To je evropsko i međunarodno pitanje. A šta kažemo za Kipar, Kipar koji još uvek živi sa osvajačem pred vratima, na kom se nalaze okupacione trupe, a Kipar je član evrozone i punopravni član EU? Mi tražimo rešenje, i to sada i odmah, ali tražimo rešenje koje je kompatibilno sa zakonima EU.

Niko nije obratio pažnju na član 4. Na teritoriji Kipra danas se nalaze okupacione snage i to je apsolutno neprihvatljivo. Da li možete da zamislite koliki je to stepen kršenja evropskih principa, neću govoriti o drugim detaljima? Kakav presedan bismo napravili ako bismo imali takvu državu u okvirima EU? Dakle, na toj teritoriji Republike Kipar nalaze se okupacione snage. Kakva je perspektiva Evrope ukoliko prihvati tako nešto? Zato sam vam rekao, i rešenje kiparskog pitanja, koje želimo da bude rešeno, mi ne stavljamo u sklop svojih nacionalnih interesa već u sklop interesa i potpune primene evropskih principa. U tom smislu treba da učestvuje posebno Evropska komisija.

Mnogo puta sam lično istakao svom prijatelju, predsedniku Turske, Tajipu Erdoganu – mi Grci smo povoljno orijentisani prema priključenju Turske EU. Mi želimo da se Turska okrene Zapadu a ne Istoku. Mi smo spremni da joj pomognemo, ali za to postoji preduslov. Ne može ni za Tursku da se poništi princip poštovanja međunarodnog prava i evropskog nasleđa.

Lozanski sporazum, odnosno Lozanski mir predviđa da granice između Turske i Grčke, koje su istovremeno i granice Turske i EU, ne mogu da se menjaju. Dakle, prema Lozanskom miru mi ne možemo nikako osporavati te granice. Mi stoga insistiramo, kako bi Turska imala evropsku perspektivu, da poštuje Lozanski mir, ali i da poštuje teritorijalni integritet i suverenitet i granice Grčke, pa samim tim i integritet teritorije EU.

Dakle, potrebno je da poštuje te regulative i te principe, i u isto vreme da poštuje evropsko nasleđe. Mi drugu stvar ne možemo da učinimo osim toga. Mi Grci to ne možemo prihvatiti ne samo zbog naše istorije, već i zbog EU. Zato što, ako se mi povučemo i pokleknemo, to znači da će biti ugrožen teritorijalni integritet i suverenitet EU i mi to ne možemo prihvatiti.

Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, i za nju smo spremni da se borimo, to sam mnogo puta naveo. Mi smo spremni da je podržimo na evropskom putu, ali ako insistirate da koristite jedno ime za koje znate da krši istoriju i doslovno predstavlja karikaturu koja vređa našu logiku i istoriju, i to svi vidite... Ali nije samo u tome stvar; kada koristite taj naziv, naziv Makedonija, to znači da vi imate težnju ka iredentizmu, da želite da menjate granice. Samim tim je normalno da – svi posmatramo i čitamo pravila EU – kažemo da ni u kom

slučaju nije moguće da prihvatimo u EU državu koja želi da ostavi otvoreno pitanje granica, zato što su granice Grčke istovremeno granice EU.

Da li je za to kriva Grčka? Ne, nije kriva. Da li je Grčka kriva što kaže – zar je moguće da dozvolimo da se takva zemlja priključi EU kada istovremeno krši principe EU? Dakle, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija je ta koja podriava svoju mogućnost priključenja EU. Na koga bi drugog Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija mogla da se osloni više u teškim trenucima za sebe i za svoj narod nego na vas, na Srbiju, i nas Grke? Mi prema njima nemamo nikakva potraživanja. Ne mogu da razumem šta je to što ih sprečava da reše ono što je samo po sebi jasno.

Isto važi i za susednu Albaniju. Mi smo tu, mi smo spremni, ali zar je moguće da želite da budete članica EU a da kršite osnovna prava koja predstavljaju evropsko nasleđe? Kao što je, na primer, pravo vlasništva albanskih građana koji pripadaju grčkoj manjini, koja postoji i koju niko ne osporava.

Dakle, kako Grčka da prihvati da evropska zemlja čini takvo kršenje prava? Ne ljudi koji potiču odatle, već ljudi koji će postati evropski građani. Albanija ne može da krši njihova prava. Gde je tu smisao evropskih tekovina i evropskih prava, za koja vi, gospodine predsedniče, kao i vi, gospodo poslanici – vi ste otvorili poglavlje koje se odnosi na ljudska prava – znate već da to označava upravo poštovanje takvih prava?

Na kraju, završiću da vas više ne zamaram, gospodin Rama i Albanija treba da se zamisle, posmatrajući svoje delovanje u poslednje vreme, kako žele da se priključe Uniji kada, vezano za ozbiljna pitanja, npr. kao pitanje Kosova... Čuo sam da je pre neki dan dao izjave sa nekim članom samozvane vlade u Prištini. Da li je moguće da neko ko daje takve izjave kakve su oni dali, ko ima takva mišljenja, može ikada da pomisli da ima bilo kakvu perspektivu na evropskom putu? Mi ne kažemo to zato što smo neki protivnici njihovi. Mi želimo mir, bezbednost, ali želimo i da bude poštovan međunarodni pravni legitimitet, što je neophodan preduslov za tako nešto.

Gospodo poslanici, ja sam vas zamorio, ali možda zato što mi je jako nedostajao sastanak, odnosno susret sa ljudima u parlamentu. Rekao sam vam da sam došao ovde da budem iskren sa vama, da vam govorim iz dubine srca. Želim da vam, ne zato što smo prijatelji, želim da vam pružim podršku na ovom putu zato što vi predstavljate primer kako treba da se ponašaju narodi koji žele da se priključe EU. Kažem vam, podržite svoje principe i vrednosti, jer to su i evropski principi i vrednosti. Nemojte praviti korak unatrag, nemojte se povlačiti; zaštitite evropske principe i vrednosti. Mi ćemo uvek biti sa vama, zapamtite to.

Srpskom narodu želim zaista stvaralaštvo i snagu adekvatnu istorijskoj perspektivi ovog velikog naroda kao što je pokazala i potvrdila vaša istorija. Želim da naredni, to sam već rekao, predsednik Republike Grčke koji će imati

čast da se obrati ovom parlamentu to učini u Parlamentu Srbije koja će tada biti punopravni član EU i član evrozone.

Hvala vam puno. Želim vam snagu i neka bog bude uz vas!

(Aplauz.)

PREDSEDNIK: Zahvaljujem Njegovoj ekscelenciji na obraćanju Parlamentu Republike Srbije.

Zaključujem Dvanaestu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu. Hvala.

(Sednica je završena u 15.50 časova.)